

گفت‌وگو

زهراچندری

بررسی نقش فضای مجازی در مسئله حجاب و پوشش در گفت‌وگو با دکتر سیدجواد شیخ‌الاسلامی، کارشناس فضای مجازی

کسب درآمد از «آزادی یواشکی»!

خیلی از جوانان و نوجوانان ما با مصرف محتواهای فضای مجازی تغییر نگرش می دهند و کم‌کم هویت‌شان دچار دگر دیسی می شود

در این بین یکی از رفتارهای بازنمایی‌شده از سوی افراد تغییر در پوشش است

فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی دنیایی موازی با دنیای واقعی را به وجود آورده‌اند؛ دنیایی که قوانین خاص خودش را دارد و موجب شده است شاهد شکل‌گیری هویتی مجازی باشیم؛ هویتی که گاهی با هویت افراد در دنیای حقیقی تفاوت قابل ملاحظه‌ای دارد!از سوی دیگر از آنجا که حاکمیت فضای مجازی در اختیار ما نیست، در این فضا شاهد تبلیغ و ترویج فرهنگ‌ی مغایر با فرهنگ و ارزش‌های جامعه اسلامی–ایرانی هستیم. در عین حال ضرب نفوذ اینترنت و حضور در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی در کشور مان بالااست و همین مسئله هم موجب می‌شود این فضا به محیط مناسبی برای تغییر ذائقه و فرهنگ‌سازی و در یک کلام نفوذ فکری – فرهنگ‌ی در جامعه تبدیل شود، به همین خاطر

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

نقش فضای مجازی را در شکل‌گیری هویت مجازی و در ادامه آن عبور از خط قرمزهای اجتماعی و فرهنگی همچون حجاب چگونه از بابی می‌کنید؟

محیط زیست انسان در شکل‌گیری شخصیت و هویت او نقش مهمی دارد. گاهی وقت‌ها دیده شده است فردی با تغییر محیط باورها و هویتش تغییر پیدا می‌کند. مثلا وقتی فردی از خانه و

مدرسه راهی دانشگاه می‌شود، می‌بینیم از نظر هویتی دچار دگر دیسی شده است و متناسب آن رفتار و کنش وی نیز تغییر می‌کند. یکی از محیط‌های زیستی که در عصر کنونی شاهد آن هستیم فضای مجازی است. خیلی از جوانان و نوجوانان ما با مصرف محتواهای این فضا تغییر نگرش می دهند و کم‌کم هویت‌شان دچار دگر دیسی می‌شود و بیشتر مواقع این دگرگونی هویتی از فرد چیزی می‌سازد که بسا اینکه در هوای ایران تنفس می‌کند اما رفتار یک فرد غربی را بازنمایی می‌کند. در این بین یکی از رفتارهای بازنمایی‌شده از سوی افراد تغییر در پوشش است.

قبل از اینکه بخواهیم در سطح جامعه با مسئله کشف حجاب و بی‌حجابی مواجه باشیم، شاهد آن بودیم که در فضای اجتماعی و شبکه‌های اجتماعی برخی افرادی که حتی در جامعه محجبه بودند، بد حجاب یا بی حجاب ظاهر می‌شدند. آیا ویژگی‌های فضای مجازی موجب شکل‌گیری چنین رفتاری می‌شود؟

یکی از ویژگی‌های فضای مجازی تغییر کردن فضایی امن و خلوت در ذهن فرد است که گویی وی همه را می‌بیند و هیچ کس او را نمی‌بیند و ناشناس است! این تصور باعث می‌شود فرد خود را آزادتر در فضای واقعی تصور کند و با ایجاد

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی یکی از محیط‌هایی است که افراد از یکدیگر تأثیر می‌گیرند و بر هم تأثیر می‌گذارند، به همین خاطر این فضا یکی از مهم‌ترین ظرفیت‌هایی است که می‌تواند برای دگر دیسی عمومی، ذائقه‌سازی و تغییرات فکری – فرهنگی مورد بهره‌برداری قرار گیرد. در این بین برخی گروه‌های اجتماعی از توانایی اثر گذاری بالاتری برخوردارند و افراد بیشتری از آنها تأثیر می‌پذیرند، افرادی که تحت عنوان سلبریتی‌ها و اینفلوئنسرها می‌شناسیم!البته به لطف فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی و پدیده رو به رشد بلاگری شاهد شکل‌گیری گروه تازه‌ای در فضای مجازی هستیم که به نام میکرو اینفلوئنسر ها شناخته می‌شوند؛ افرادی که شاید به اندازه سلبریتی‌ها و اینفلوئنسر ها شناخته‌شده نباشند اما دایره دنبال‌کنندگان‌شان انقدر گسترده است که بتوانند روی عده بیشتری از افراد تأثیر بگذارند. سلبریتی‌ها، اینفلوئنسر ها و میکرو اینفلوئنسر ها از مهم‌ترین گروه‌هایی هستند که طی سال‌های اخیر توانسته‌اند روی پدیده حجاب و عادی‌سازی بدحجابی و بی‌حجابی اثر گذار باشند، پس برای مدیریت موضوع حجاب در فضای مجازی باید مدیریت این گروه‌ها را در اولویت قرار داد و این موضوعی است که در لایحه حمایت از حریم خانواده پیش‌بینی شده است.

در دین اسلام، حدود پوشش خانم‌ها، مشخص شده است که بر اساس آن، به جز دست و صورت، سایر اندام‌های بدن و نیز موهای سر، باید پوشانده شوند. بر همین اساس، اشخاصی که حجاب شرعی را در فضای عمومی جامعه رعایت نکنند، می‌توانند مشمول مجازاتی تحت عنوان مجازات جرم کشف حجاب قرار گیرند که در تبصره ماده۶۳۸ قانون مجازات اسلامی ذکر شده است. بر اساس این ماده، خانم‌هایی که بدون داشتن حجاب شرعی در معابر یا انظار عمومی حاضر شوند، به مجازاتی

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

“

یکی از ویژگی‌های فضای مجازی تداعی کردن فضایی امن و خلوت در ذهن فرد است که گویی وی همه را می‌بیند و هیچ کس او را نمی‌بیند و ناشناس است! بنابراین شاهد هستیم فردی که اهل حفظ حجاب یا رفتارهای مذهبی است، در این فضا به راحتی تمایز کم‌رنگ‌تر در برخی سکوه‌های داخلی هم می‌داند؟ آیا فضای مجازی در سکوه‌های داخلی هم رها شده است؟

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

وقتی نسل کنونی در فضای مجازی تنفس می‌کنند و زیست آنها در این فضا شکل می‌گیرد و یکی از محیط‌های اصلی حضور آنهاست و این فضا شکل‌دهنده لحظات مختلف و شرایط عاطفی مختلف افراد است، بنابراین

مصرف محتواهای تولیدشده آن شکل‌دهنده رفتار کنونی افراد مخصوصاً قشر کودک تا نوجوان جامعه است و وقتی هم به محتواهای موجود نگاه می‌اندازیم، می‌بینیم نه در سکوه‌های خارجی و نه در سکوه‌های داخلی هیچ کدام به دنبال تربیت فرهنگی صحیح افراد نیستند و دغدغه این سکوها معرفی محصولات و فروش و مصرف است تا با گرفتن

هزینه تبلیغات آنها، چیزی بیشتر از ترافیک داده برای‌شان در آمد داشته باشد، بنابراین بازنمایی فرهنگ صحیح همچون همان باید‌ها و نبایدهایی است که در خانه و قانون‌های اجتماعی برای شکل‌دادن در رفتار صحیح و فرهنگی افراد می‌پردازد– این باید و نبایدها نمی‌تواند برای‌شان به در آمد منتج شود- و از آن فاصله گرفته و همان ذات راهبودن و فضای خلوت را برای افراد تداعی می‌کند تا از این آزادی خیالی کسب در آمد کنند.

با عنایت به اهمیت فضای مجازی و کارکرد های مثبت فر اوان آن، چگونه باید با این مسئله مواجه شد تا آسیب‌های این فضا به حداقل برسد؟

حداقل کاری که می‌توان برای تغییر این فضا انجام داد، این است که اول به باز تعریف کنش سکوه‌های داخلی برای تبیین، بررنگ کردن و ضرب‌دادن رفتار‌های صحیح فرهنگی اسلامی–ایرانی پرداخته شود، البته نه به صورت بدشکل و به قول دوستان گل درشت‌اثر گداری رفتارهایی که گاهی وقت‌ها در سکوه‌های خارجی می‌بینیم که سیاست‌های فرهنگی خود را اعمال می‌کنند. در واقع گاهی با نام انتقادهای مردم یا

سیاست‌های سکوا یا سیاست‌های کشور به هر دلیلی رفتاری را که می‌خواهند از کاربر می‌گیرند و رفتار دیگری را حذف می‌کنند. دوم آموزش، حمایت و فرهنگ‌سازی برای تولید محتوای فرهنگی متناسب با نیاز جامعه است. سوم تبلیغ تولیدات انجام‌شده، البته اینها فقط راهکار اولیه است و باید راهکارهای شناختی و فرهنگی عمیق‌تری طراحی شود.

تغییر حجاب و نوع پوشش زنان تنها یکی از پیامدهای مصرف محتواهای کنونی فضای مجازی است. بحث‌های هویت فرهنگی و هویت ملی و تغییر باورها که گاهی به تنفر از وطنی که در آن زندگی حقیقی دارند و ندیدن واقعیت‌های موجود در جهان منجر می‌شود، مشکل دیگری است که گاهی تغییر پوشش را برای ما در حداقل پذیرش قرار می‌دهد، اما نگرانی‌ها و دغدغه‌های فرهنگی اصلی باید برطرف نشود، والا در داخل ایران نشسته‌ایم اما هویت تفکرات‌مان غیرایرانی است و دنبال تحقق آرمان‌هایی هستیم که به تعالی فردی و ملی مسا در زندگی حقیقی منتج نمی‌شود. وقتی در فضای مجازی و سکوه‌های داخلی چیزی به نام معرفت‌افزایی و معرفی فرهنگی وجود ندارد و نسل‌های کنونی ما با دارایی‌ها و سرمایه فرهنگی بومی ایران آشنا نمی‌نارند اما هنرمندان و مکان‌های تاریخی غربی را بهتر می‌شناسند، این مصداق همان تهاجم فرهنگی غرب است. اول برای دختران ما چندان انیمیشن، بازی یا محصول دیجیتال می‌توانید معرفی کنید که در آن به معرفی قهرمانان زن ایرانی پرداخته شده یا صفات زن ایرانی در آن برجسته‌سازی شده است؟ در آخر می‌توان گفت اگر می‌خواهیم در آینده نسلی با فرهنگ اسلامی–ایرانی داشته باشیم، باید برای مصرف فرهنگی فضای مجازی که زیست بچه‌های ما در آن است، فکری کنیم.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

در این تصویر، یک نوجوان در حال استفاده از گوشی هوشمند است.

وبتدین

زنان و کیفیت زندگی

کتاب «زنان و کیفیت زندگی با نگاهی به کیفیت زندگی زنان در شهر» نوشته فریبا سیدان به بررسی مشکلات و مسائل زنان در جامعه امروزی ایران می‌پردازد.

نتایج بسیاری از پژوهش‌ها، تفاوت‌های چشمگیر و مستمری در بسیاری از شاخص‌های بهزیستی و کیفیت زندگی بین زنان و مردان سراسر جهان در حوزه‌های عمومی و خصوصی زندگی را نشان می‌دهد. درباره ابعاد مختلف کیفیت زندگی زنان، به ویژه در ایران مطالعات اندکی انجام شده و این مجموعه اولین کتاب درباره کیفیت زندگی زنان است که در پنج بخش تفصیلی تنظیم شده است.

شکل‌گیری، رشد و گسترش مفهوم کیفیت زندگی در طی نیم‌قرن اخیر، آن را به مفهومی کلیدی و مهم در عرصه مباحث جهانی و مسائل انسانی در حیطه‌های مطالعات مختلف اجتماعی، اقتصادی، روان‌شناسی و جمعیت‌شناسی، به ویژه از دهه‌های ۱۶۹۰ تا ۱۹۷۰مبدل ساخته است. این پدیده متأثر از عوامل مختلف فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، محیطی، به ویژه ساختارها و روابط جنسیتی است. در سال‌های اخیر درباره تفاوت‌های جنسیتی و کیفیت زندگی، مطالعات اندکی انجام شده و به تحلیل‌های جنسیتی در این مورد توجه کافی نشده است. برخی مسائل مربوط به کیفیت زندگی و سلامتی زنان به طور مستقیم، به ویژگی‌های زیستی آنان مربوط نبوده، بلکه در ارتباط با محرومیت‌های اجتماعی و دست‌یابی‌نداشتن به منابع آرزشده اجتماعی است که زنان طی زندگی روزمره حوش با توجه به نقش‌های محدود خود آن را تجربه می‌کنند.

افزایش کیفیت زندگی زنان با عدالت، برابری جنسیتی، بهبود نظام‌های رفاهی، کاهش خشونت علیه زنان و افزایش امید به زندگی سالم مرتبط است. بر اساس گزارش توسعه انسانی سازمان ملل، نابرابری جنسیتی از جمله موانع اصلی توسعه انسانی محسوب می‌شود. محرومیتی که زنان و دختران با آن مواجهند، منبع مهم نابرابری است.

اغلب زنان و دختران از تبعیضاتی در زمینه‌های سلامت، آموزش، نمایندگی سیاسی، بازار کار و غیره رنج می‌برند که دارای تأثیرات سوئی بر پیشرفت توانایی‌ها و انتخاب آزادانه در زندگی‌شان می‌شود. بررسی عدالت و برابری در روابط جنسیتی یکی از پیچیده‌ترین و مهم‌ترین مفاهیم در دهه‌های اخیر جهان است که اهمیت آن برای توسعه اجتماعی، انسانی و کیفیت زندگی به وسیله اغلب سازمان‌های بین‌المللی شناخته شده است.

این پدیده مبنای بسیاری از گزارش‌ها و پژوهش‌های مجمع جهانی اقتصاد قرار گرفته است، از جمله: گزارش شائخص برابری جنسیتی، شاخص نابرابری جنسیتی، شاخص برابری جنسیتی، شاخص استانداردها برای جنسیتی و غیره.

در بخشی از کتاب زنان و کیفیت زندگی می‌خوانیم: طراحی و سازماندهی فضای شهری، تقویت‌کننده نقش‌ها و تقسیمات جنسیتی نیروی کار در زندگی روزمره و عرصه‌هایی هستند که نقش‌های جنسیتی در آنها تدوین شده و کدبندی می‌شوند، همچنین محدودیت ساختاری حاصل از گسترش مناطق حومه شهری، زنان را وادار می‌کند از مراکز فعالیت دور

بمانند و فرصت‌های‌شان به ویژه به دلیل وابستگی شدیدی که زنان به وسایل حمل‌ونقل عمومی دارند، کاهش یابد، از این رو با توجه به انگاره‌هایی درباره نقش زنان در جامعه شهری، آزادی حرکت زنان در شهر، به روش‌های متعددی محدود شده است که این امر موانعی برای حرکت و جنب‌وجوش آنها در شهر

پدید می‌آورد.

در این میان، برخی از اندیشمندان شهرسازی بر این باورند که رویکردهای غالب شهری و قوانین و مقررات شهری همچون منطقه‌بندی کاربری‌ها، خودعاملی در ایجاد تبعیضات اجتماعی، اقتصادی، سنی و جنسی شهروندان به شمار می‌روند. تفکیک و جدایی‌گزینی در ساختار رسمی فضاهای شهری، موجب ایجاد توانایی‌ها و حقوق متفاوت جنسیتی می‌شود. اگر چه

ممکن است، فضا به اشتراک گذاشته شود و جنسیت در آن سهیم باشد، ولی این مسئله بسته به زمان‌های مختلف، متفاوت خواهد بود. بیشتر تر سن زنان از سهیم‌شدن در فضاهای شهری، مربوط به محدودیت فضایی و زمانی آنان است.

ترتیبات شهرسازی مردانه و محیط‌های نامطلوب شهری، به خصوص برای زنان سبب شده است به دنبال بی‌عدالتی جنسیتی در شهر، برخورداری زنان از فضاهای عمومی شهری کاهش یابد و درک، تجربه و عاملیت زنان از فضاهای شهری و نیز میزان، نحوه و چگونگی دسترسی آنان به فضاهای شهری را متأثر سازد. در این باره، دوگانگی‌ها در روابط جنسیتی یا دوگانگی‌های فضا در شهر تثبیت می‌شود که استعاره مفیدی از تثبیت جامعه‌پذیری جنسیتی و تمایزات نقش‌های جنسیتی است.